

Βιοπολιτική - Βιο-Οικονομία - Νέες Διαστάσεις του Κέρδους

[Δρ. Αγνή Βλαβιανού-Αρβανίτη](#)

Πρόεδρος και Ιδρύτρια

Διεθνούς Οργάνωσης Βιοπολιτικής

Νέες Διαστάσεις της Βιο-Οικονομίας

Στη σύγχρονη μετά-βιομηχανική εποχή, η ραγδαία τεχνολογική πρόοδος επεκτείνει τους ορίζοντες της ανθρώπινης γνώσης. Ωστόσο, κυρίαρχη είναι η πεποίθηση ότι η ανθρωπότητα διέρχεται εποχή *κρίσης αξιών*. Η επιβίωσή μας, αλλά και ο βαθμός της ωριμότητας που θα αποκτήσουμε εξαρτάται άμεσα από την ικανότητα μας να αφομοιώσουμε την εκρηκτική πρόοδο της τεχνολογίας και να αντικρύσουμε το μέλλον από μια νέα άποψη όπου η τεχνολογία μπορεί να θεωρηθεί ως δρόμος που οδηγεί στην αποκάλυψη της αλήθειας.

Οι διεθνείς περιβαλλοντικές απειλές δίνουν ένα μέτρο του κινδύνου για την ίδια τη μελλοντική ύπαρξη του βίου. Το αγαθό του βίου έχει εξελιχθεί στον πλανήτη μας για εκατοντάδες εκατομμύρια χρόνια. Προκειμένου να διασφαλίσουμε τη συνέχεια της ζωής για τις επόμενες γενιές, χρειάζεται να θέσουμε ως στόχο τη μετάβαση από το σημερινό ανθρωποκεντρικό σ' ένα *βιοκεντρικό* σύστημα αξιών, όπου ο σεβασμός και η προστασία του βιο-περιβάλλοντος θα αποτελούν πυρήνα κάθε ανθρώπινης σκέψης και δράσης.

Η συμμετοχή των οικονομικών παραγόντων έχει καθοριστική σημασία στην αναζήτηση ενός πιο αρμονικού μέλλοντος. Στη σύγχρονη καταναλωτική κοινωνία, η επιδίωξη του κέρδους έχει δημιουργήσει ένα σύστημα αξιών που βασίζεται σε *ποσοτικά πρότυπα*. Ωστόσο, η χωρίς μέτρο αναζήτηση του βραχυπρόθεσμου οικονομικού αποτελέσματος οδηγεί σε ολόένα επιταχυνόμενη καταστροφή του βιο-περιβάλλοντος, με αποτέλεσμα την υποβάθμιση της *ποιότητας ζωής*.

Εξ' αιτίας των ανωτέρω λόγων, η παγκόσμια οικονομία βρίσκεται σε σημείο ριζικής αλλαγής της συμπεριφοράς της προς το βιο-περιβάλλον. Η ανθρωπότητα συνειδητοποιεί ότι τα οικονομικά προγράμματα επιχειρήσεων, κυβερνήσεων και διεθνών οργανισμών δεν μπορούν να θέτουν πλέον ως μοναδικό σκοπό την απόκτηση του μέγιστου κέρδους. Σε μία προσπάθεια ελαχιστοποίησης των αρνητικών επιπτώσεων για τη διατήρηση της βιο-ποικιλότητας, οι οικονομικοί φορείς αντιλαμβάνονται την ανάγκη για *επαναπροσδιορισμό της έννοιας του επιχειρηματικού κέρδους*.

Σε αντίθεση με τον *περιβαλλοντισμό* της δεκαετίας του '80, ο οποίος θεωρούσε την οικονομία και το περιβάλλον έννοιες ανταγωνιστικές, η αντίληψη της *βιώσιμης ανάπτυξης* προτάθηκε ως τρόπος συμβιβασμού μεταξύ των στόχων της οικονομικής ανάπτυξης και της διατήρησης των φυσικών πόρων. Η διεθνής κοινότητα, με πρωτοπόρο την Ευρωπαϊκή Ένωση, έχει ήδη προβεί σε σημαντικά βήματα προς την κατεύθυνση της θέσπισης περιβαλλοντικής νομοθεσίας. Στόχος είναι να ενσωματωθεί το περιβαλλοντικό κόστος στην αποτίμηση της αξίας προϊόντων και υπηρεσιών, κατά τρόπο ώστε οι *επιχειρήσεις με παραγωγή φιλική προς το περιβάλλον να είναι πιο ανταγωνιστικές*.

Το δόγμα του εκ των υστέρων ελέγχου της ρύπανσης αντικαθίσταται με τη νέα στρατηγική της *πρόληψης της ρύπανσης στην πηγή*. Η γνώση στον τομέα αυτό, σε συνδυασμό με την εφαρμογή της καθαρότερης παραγωγής και τη χρήση των *ανανεώσιμων πηγών ενέργειας*, αυξάνει τις δυνατότητές να αποτραπεί η ρύπανση του περιβάλλοντος, βελτιώνοντας, παράλληλα με την ανταγωνιστικότητα, την *περιβαλλοντική εικόνα* των επιχειρήσεων.

Ωστόσο, οι ρυθμοί καταστροφής του βιο-περιβάλλοντος μας ξεπερνούν. Η αντίδρασή μας δεν επαρκεί προκειμένου να αναστραφεί η αρνητική πορεία. Τούτο συμβαίνει διότι, περιορίζοντας το πρόβλημα στη θέσπιση κανόνων που αντιμετωπίζουν το περιβάλλον μέσω του παραδοσιακού μηχανισμού προ-σφοράς-ζήτησης, αγνοούμε τη βασικότερη αναγκαιότητα που είναι η *αλλαγή νοοτροπίας* και η αφομοίωση ενός νέου κώδικα ηθικής και νέων αξιών σε κάθε επιχειρηματική δραστηριότητα. Η *διαχρονική αναζήτηση* αξιών θα εξασφαλίσει το σεβασμό προς το βιο-περιβάλλον και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής.

Η *διεθνής συνεργασία* είναι απαραίτητη προκειμένου να επικρατήσει παγκόσμια σταθερότητα στην οικονομία και το περιβάλλον. Ο πλανήτης μας χαρακτηρίζεται από την αυξανόμενη ανισότητα στην κατανομή του εισοδήματος και στην χρήση των φυσικών πόρων μεταξύ ανεπτυγμένων - αναπτυσσόμενων χωρών. Με στόχο την ανατροπή αυτής της πορείας, η παγκόσμια κοινότητα πρέπει να δημιουργήσει σταθεροποιητικούς μηχανισμούς, που θα βασίζονται όχι μόνο σε μέτρα καθαρά οικονομικής φύσης, αλλά κυρίως στην προώθηση της πολιτικής που διασφαλίζει *πραγματικό κέρδος για την κοινωνία*. Τα έθνη χρειάζεται να αντιμετωπίζουν τη βιο-ποικιλότητα ως *πλούτο* που χρειάζεται να διαφυλαχθεί.

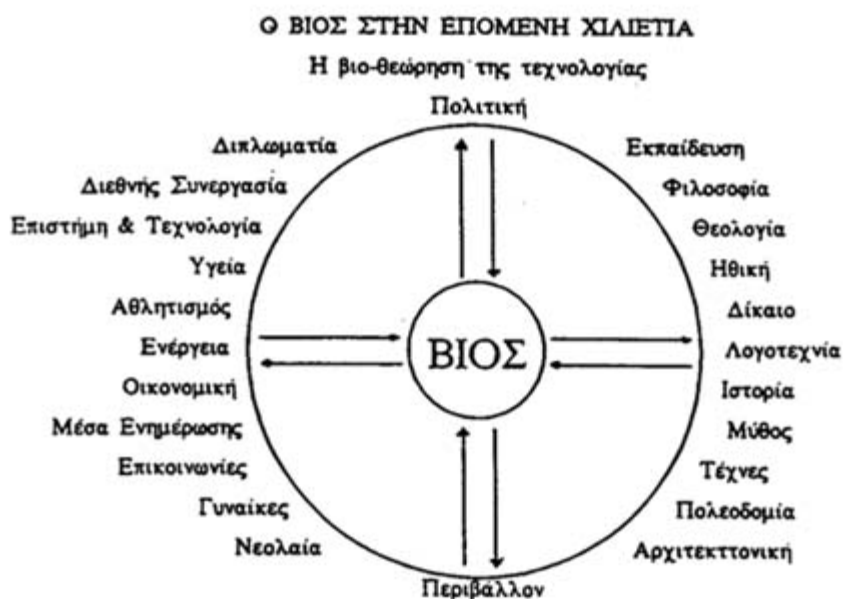
Η αλλαγή νοοτροπίας των οικονομικών παραγόντων πρέπει να γίνει μέρος μίας γενικής τάσης προς ένα *τρόπο ζωής* φιλικό προς το περιβάλλον. Η ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης, η οποία εκφράζεται μέσω καταναλωτικών επιλογών, θα συμβάλει στον επαναπροσανατολισμό των επιχειρήσεων. Ιδιαίτερη σημασία στην επίτευξη αυτού του στόχου έχει η συμμετοχή των μέσων μαζικής ενημέρωσης.

Εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις θα επιτρέψουν την καλλιέργεια μιας νέας αντίληψης σε ηγετικά στελέχη επιχειρήσεων, στους υπεύθυνους λήψης πολιτικών αποφάσεων και στο ευρύ κοινό, ώστε κάθε στρατηγική να διαμορφώνεται σύμφωνα με τα συμφέροντά των επιχειρήσεων, φροντίζοντας παράλληλα τις ανάγκες του βιο-περιβάλλοντος.

Το Διεθνές Πανεπιστήμιο για το Βιο-Περιβάλλον - Στόχοι της Β.Ι.Ο.

Αποβλέποντας στην προώθηση αλλαγών στα προγράμματα σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, η Διεθνής Οργάνωση Βιοπολιτικής ίδρυσε το Διεθνές Πανεπιστήμιο για το Βιο-Περιβάλλον (I.U.B.E.). Το Διεθνές Πανεπιστήμιο για το Βιο-Περιβάλλον είναι ο βασικός φορέας εκπλήρωσης των ακόλουθων στόχων:

- Διεθνείς εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις με στόχο τη μετάβαση από το ανθρωποκεντρικό στο βιοκεντρικό πρόγραμμα σπουδών, θέτοντας το σεβασμό και την καλύτερη γνώση του βιο-περιβάλλοντος ως πυρήνα ενός ολοκληρωμένου εκπαιδευτικού συστήματος.
- Διεθνή συνεργασία για την προστασία του βίου και του βιο-περιβάλλοντος. Ο βίος δεν αναγνωρίζει γεωγραφικά ή ιδεολογικά σύνορα, Βορρά - Νότο, Ανατολή - Δύση, ανεπτυγμένες - αναπτυσσόμενες χώρες. Η συνεργασία πανεπιστημίων και κυβερνήσεων, επιχειρήσεων και οργανισμών αλλά και κάθε ατόμου είναι αναγκαία σε μια προσπάθεια νέας θεώρησης των προγραμμάτων σπουδών. Ανανεωμένα προγράμματα διδασκαλίας, με τη βοήθεια δορυφόρων, πρέπει να εισαχθούν στα υπάρχοντα πανεπιστημιακά μαθήματα, αυξάνοντας έτσι τις γνώσεις και το σεβασμό του κοινού προς κάθε μορφή ζωής. Ομάδες πίεσης προς τα μέσα ενημέρωσης πρέπει να δημιουργηθούν για τη μετάδοση ή δημοσίευση περισσότερων πληροφοριών σε θέματα βιο-περιβάλλοντος. Παραδείγματος χάριν, τα δορυφορικά προγράμματα μπορούν να μεταδίδουν δελτίο βιο-περιβάλλοντος που θα συνοδεύει τα δελτία καιρού και μετοχών του χρηματιστηρίου.
- Διεθνή βιο-θεώρηση της τεχνολογίας με στόχο τη γεφύρωση του χάσματος μεταξύ τεχνολογικής πρόοδου και κοινωνικών αξιών. Σε μια διαλεκτική ανταλλαγή απόψεων, ηγετικοί εκπρόσωποι κάθε ειδικότητας θα παρουσιάζουν τη θέση και την αντίθεση για να καταλήξουν στη σύνθεση των αξιών, που θα οδηγήσουν σε μια αρμονική παγκόσμια κοινότητα. Η προσπάθεια θα είναι να επισημάνουμε τους παράγοντες που οδηγούν στην κρίση των αξιών και στην υποβάθμιση του βιο-περιβάλλοντος. Η Ελλάδα προτείνεται ως ιδανικός τόπος συνάντησης ειδικών κάθε τομέα. Κάθε γωνιά της Ελλάδας, ανάλογα με την πολιτιστική της προσφορά στην ανθρωπότητα μπορεί να χρησιμεύσει ως κέντρο αναζήτησης των νέων αξιών. Η Πάτμος, το νησί του Ευαγγελιστή Ιωάννη, θα είναι το κέντρο για τους θεολόγους. Η Ολυμπία θα είναι χώρος αναζήτησης των αξιών του αθλητισμού και της ευγενούς άμιλλας. Η Ικάρια θα είναι τόπος συνάντησης για τους αεροναυπηγούς.

Παράλληλα προς τη θεωρητική

αναζήτηση των αξιών, απαιτείται δράση για την άμεση προστασία του βιο-περιβάλλοντος. - δημιουργία ενός προγράμματος σπουδών για το βιο-περιβάλλον (bio-syllabus) που θα απευθύνεται στην προσχολική, πρωτοβάθμια, μέση και πανεπιστημιακή εκπαίδευση με τη χρήση οπτικο-ακουστικού υλικού σε θέματα βιο-περιβάλλοντος - δημιουργία ενός κέντρου επικοινωνίας για το βιο-περιβάλλον, όπου άτομα και περιβαλλοντικές οργανώσεις θα συνδέονται μέσω υπολογιστών και θα αποτελέσουν ένα δίκτυο συνεργασίας για την προστασία του βιο-περιβάλλοντος. - δημιουργία ομάδων δράσης για το βιο-περιβάλλον, όπου θα συνδυάζονται ο ενθουσιασμός νέων ανθρώπων και η εμπειρία των μεγαλύτερων στην αντιμετώπιση τοπικών περιβαλλοντικών προβλημάτων

- ενθάρρυνση μιας νέας οικονομικής στρατηγικής για την προστασία της ζωής και ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ ατόμων, κυβερνήσεων και πανεπιστημίων.
- εγκατάσταση μιας Τράπεζας Ιδεών με τη βοήθεια της πληροφορικής, όπου επιστήμονες, ακαδημαϊκοί και φιλόσοφοι αλλά και κάθε άτομο θα κατα-θέτουν τις ιδέες τους και θα εμπλουτίζουν διαρκώς τα αποθέματα γνώσεων και ιδεών για το βιο-περιβάλλον.
- διοργάνωση Παγκόσμιου Δημοψηφίσματος, που θα επιτρέψει σε όλους τους πολίτες της Γης να εκφράσουν τη θέλησή τους για να συνεχιστεί ο βίος στον πλανήτη.
- Διεθνής Νομοθεσία για τα Δικαιώματα του Βίου. Είναι σημαντικό να συνειδητοποιήσουμε πως η καταστροφή του βιο-περιβάλλοντος συνιστά απειλή για όλες τις μορφές ζωής. Η ανθρωπινή δημιουργικότητα και η οικονομική ανάπτυξη μπορούν να διοχετευθούν στην προσπάθεια να προστατέψουμε όλες τις μορφές ζωής, να ελαττώσουμε τους κινδύνους

προς το βιο-περιβάλλον

- *ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης στις εξελίξεις των βιολογικών επιστημών*, ώστε περισσότεροι άνθρωποι να κατανοήσουν, ότι η πρόοδος στη βιολογία σχετίζεται με το δικό τους τομέα ενδιαφέροντος. Η πρόοδος αυτή δημιουργεί νέους τομείς δραστηριότητας, όπως *βιο-πολιτισμός, βιο-νομοθεσία, βιο-ιατρική, βιο-ηθική, βιο-λογοτεχνία, βιο-τέχνες, βιο-γλωσσολογία, βιο-οικονομία, βιο-αθλητισμός, βιο-επικοινωνίες, βιο-ιστορία, βιο-εκπαίδευση και βιο-διπλωματία*. Οι βιολογικές επιστήμες αποτελούν τη μεγαλύτερη επανάσταση των ημερών μας και μέσω αυτών αποκαλύπτεται καθημερινά η ενότητα που επικρατεί στις διάφορες εκδηλώσεις της ζωής.

Βιο-Διπλωματία

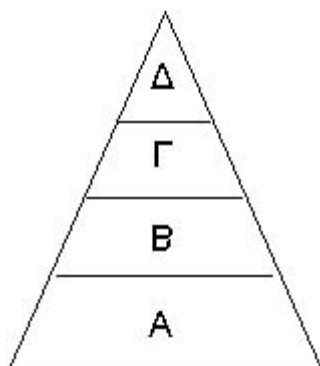
Η παγκόσμια απελευθέρωση των αγορών καταργεί τα οικονομικά σύνορα μεταξύ κρατών. Ταυτόχρονα, η υποβάθμιση του βιο-περιβάλλοντος συντελείται σε διεθνή κλίμακα. Τα έθνη χρειάζεται να συνειδητοποιήσουν τη σχέση *αλλη-λεξάρτησης* μεταξύ τους, που οφείλεται στο γεγονός ότι οι οικονομικές και περιβαλλοντικές επιλογές κάθε έθνους έχουν συνέπειες στο σύνολο της ανθρωπότητας. Η διαφοροποίηση στη γλώσσα, τη θρησκεία και τον πολιτισμό, αλλά και στα οικονομικά συστήματα ανάμεσα σε διαφορετικά έθνη, πρέπει να θεωρείται ως *πλούτος* της ανθρωπότητας. Η αλληλοκατανόηση και *διεθνής συνεργασία για το βιο-περιβάλλον* θα επιτρέψει να επικρατήσουν ενωτικές διαστάσεις, οδηγώντας σε ένα πιο αρμονικό μέλλον.

Αναθεώρηση του Ολυμπιακού Ιδεώδους

Οι θετικές προσπάθειες της ανθρωπότητας δεν προχωρούν με αρκετά ταχύ ρυθμό. Οι καταστροφές του περιβάλλοντος μας ξεπερνούν. Η προσπάθεια να εμπλουτιστούν οι Ολυμπιακοί Αγώνες μπορεί να συντείνει σημαντικά στην ταχύτερη ανατροπή της καταστροφής. Η κρίση αξιών στη σύγχρονη κοινωνία αντικατοπτρίζεται στην αντιμετώπιση των Ολυμπιακών Αγώνων ως εμπορικό γεγονός και ως πεδίο ανάδειξης μόνο των σωματικών επιτευγμάτων του ανθρώπου. Η Διεθνής Οργάνωση Βιοπολιτικής προτείνει τη δημιουργία διεθνών επιτροπών σε κάθε τομέα και ανά τετραετία την απονομή "Βραβείων Βιο-Περιβάλλοντος" σ' εκείνους που *"συνέειναν στην καλύτερη κατανόηση και διαφύλαξη του βιο-περιβάλλοντος"*. Π.χ. στους νομοθέτες που ανέπτυξαν νέους νόμους για τα δικαιώματα του βίου (φυτών και ζώων) και στους αρχιτέκτονες που συνεισέφεραν στη δημιουργία βιοπόλεων κλπ.

Ολυμπιακοί Αγώνες για το Βιο-Περιβάλλον

Απονομή Βραβείων σε 30 ειδικότητες (βιο-ηθική, βιο-νομοθεσία, βιο-οικονομία, βιο-θεολογία, βιο-αρχιτεκτονική, βιο-διπλωματία, βιο-φιλοσοφία κ.λ.π.) ως το 1996

Παράδειγμα: Βιο-Αρχιτεκτονική

- Α. Ονομασία υποψηφίων από τη Διεθνή Κοινότητα των Αρχιτεκτόνων
- Β. Πρόεδροι Τμημάτων Πανεπιστημίων και Ακαδημιών, και Πρόεδροι επι-στημονικών εταιριών επιλέγουν και προτείνουν 150 υποψηφιότητες
- Γ. Εκλεγμένη 30μελής Διεθνής Επιτρο-πή για την επιλογή 15 υποψηφίων για βράβευση
- Δ. Τριμελής Διεθνής Επιτροπή απονέ-μει τρία Βραβεία του Βίου

Στην αρχαιότητα οι Ολυμπιακοί Αγώνες αποτελούσαν περίοδο εκεχειρίας. Η ελπίδα είναι ότι το βιο-περιβάλλον θα χρησιμεύσει σαν ένας ενωτικός κρίκος της κοινωνίας του μέλλοντος και θα μας οδηγήσει σε μία νέα κοινωνική δομή όπου η αξία του σεβασμού του αγαθού του βίου θ' αποτελέσει πυρήνα κάθε δράσης.

Ηγετικές προσωπικότητες από 77 χώρες, μέλη της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής, υπουργοί περιβάλλοντος, πρόεδροι πανεπιστημίων και ακαδημιών, εκπρόσωποι διεθνών οργανισμών και της UNESCO, καθώς και μέλη του Club of Rome εκφράζουν την υποστήριξή τους στην εκστρατεία Ολυμπιακών Αγώνων Βιο-Περιβάλλοντος. Πρόσφατα, με απόφασή τους τα Ηνωμένα Έθνη υιοθετούν την πρόταση εκεχειρίας κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων.

Συμπέρασμα

Καθώς διαβαίνουμε τη μετα-βιομηχανική εποχή, η τεχνολογία επεκτείνει τις ανθρώπινες δυνατότητες. Την ίδια στιγμή μας κυκλώνουν απειλές και σήματα κινδύνου για την ίδια τη μελλοντική ύπαρξη του βίου. Η καταστροφή έστω κι ενός φυτικού είδους, ο αφανισμός ενός ζώου, ο θάνατος κάθε μικρο-οργανισμού λόγω της μόλυνσης, διασπούν τη συνέχεια της αλυσίδας της ζωής. Για τούτο, το βιο-περιβάλλον αποτελεί ένα νέο απαραίτητο τμήμα της διεθνούς συνεργασίας, στα πλαίσια της βιο-διπλωματίας.

Η ανθρωπότητα έχει τις δυνατότητες για ένα διαφορετικό μέλλον. Η ραγδαία τεχνολογική εξέλιξη μπορεί να γεφυρώσει το χάσμα ανάμεσα στο παρόν και το μέλλον. Στις επόμενες δεκαετίες η *βιο-οικονομία* θα παίξει σημαντικό ρόλο στη διάδοση ενός μηνύματος ελπίδας και αρμονίας.

Η **Δρ. Αγγή Βλαβιανού-Αρβανίτη** είναι Πρόεδρος και Ιδρύτρια της Διεθνούς Οργάνωσης Βιοπολιτικής. Σπούδασε στα Πανεπιστήμια Barnard Columbia (B.A.), Νέας Υόρκης (M.S.), Berkeley, Παρισίων και Αθηνών (Ph.D.). Είναι τακτικό μέλος της Ακαδημίας των Επιστημών της Νέας Υόρκης, της Ελληνικής Φιλοσοφικής Εταιρείας, της Εθνικής Εταιρείας Ελλήνων

Λογοτεχνών, Ιδρυτικό Μέλος και πρώτη Πρόεδρος του Συλλόγου Αποφοίτων του Πανεπιστημίου Columbia, επίτιμο μέλος της Διεθνούς Βιογραφικής Εταιρείας. Είναι International Patron στην Οργάνωση Global Cooperation for a Better World. Έχει εκλεγεί Επίτιμη Πρόεδρος δια βίου από το Σύνδεσμο Ηνωμένων Εθνών της Σρι Λάνκα. Είναι εκλεγμένο μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Οργάνωσης Alliance for Environmental Education. Είναι Αντιπρόεδρος της UNESCO- Ανθρωπος και Βιόσφαιρα Ελληνικής Εθνικής Επιτροπής. Οι πολυάριθμες δημοσιεύσεις της περιλαμβάνουν επιστημονικά και λογοτεχνικά έργα, καθώς και τις εκδόσεις τόμων πρακτικών διεθνών συνεδρίων. Τα προγράμματα που προωθεί, όπως το Διεθνές Πανεπιστήμιο για το Βιο-περιβάλλον και η παγκόσμια εκστρατεία για την απονομή Βραβείων Βιο-Περιβάλλοντος κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων, έχουν βρει απήχηση σε ηγετικούς εκπροσώπους από 74 χώρες. Έχει τιμηθεί με το Μετάλλιο της Πόλης των Αθηνών και το Μετάλλιο του Αμερικανικού Βιογραφικού Ινστιτούτου, και είναι καταχωρημένη στο Διεθνές Βιογραφικό Λεξικό του Cambridge. Τιμήθηκε με το Βραβείο Ειρήνης και Φιλίας Irekci - Πρώτο Βραβείο Επικοινωνίας.